

คุณลักษณะของศิลปินเกาหลีและเนื้อหาจากรายการเรียลลิตีค้นหาศิลปินของประเทศเกาหลีใต้

CHARACTERISTICS OF KOREAN ARTIST AND CONTENT FROM SOUTH KOREAN SURVIVAL REALITY PROGRAM

สุธาวี ไพบูลย์¹ และ ปอรัชฌ์ ยอดเนร²

Sutavee Paiboon and Paonrach Yodnane

Article History

Received: 02-09-2021; Revised: 22-10-2021; Accepted: 31-12-2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์เนื้อหาจากรายการเรียลลิตีค้นหาศิลปินของประเทศเกาหลีใต้ และ 2) เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของศิลปินเกาหลีใต้โดยวิเคราะห์เนื้อหาและคุณลักษณะของผู้ชนะที่ได้รับการคัดเลือกเป็นศิลปินจากรายการโปรดิิวซ์ 101 ฤดูกาลที่ 1 โปรดิิวซ์ 101 ฤดูกาลที่ 2 และโปรดิิวซ์ 48 ก่อนนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ขั้นตอนการสร้างศิลปินมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ การทดสอบระดับทักษะ การแข่งขันแบบกลุ่ม การแข่งขันตามตำแหน่ง การประเมินแนวคิด และการประเมินเพลงเดบิวต์
2. การเล่าเรื่องของทั้ง 3 ฤดูกาล แบ่งเนื้อหาการออกเป็น 7 ช่วง ได้แก่ 1) การเปิดตัวหรือเปิดเรื่อง 2) การสร้างเรื่องราว 3) การแสดงเพลงและทำภารกิจ 4) การเรียนและการซ้อม 5) การประกาศภารกิจหรือประกาศผลคะแนน 6) กิจกรรมพิเศษ และ 7) เบื้องหลัง รสที่เกิดขึ้นในรายการมีทั้งหมด 8 รส ได้แก่ ความรัก ความสนุก ความพยายาม ความสงสาร ความแปลกใจ ความโกรธ ความกลัว และรสที่พบแต่ไม่อยู่ในทฤษฎีสและภาวะ คือ ความเครียด
3. คุณลักษณะของศิลปินเกาหลีใต้ได้แก่ มีรูปร่างหน้าตา ภาพลักษณ์ และทัศนคติที่ดี มีความสามารถในการเต้นควบคู่กับการร้องเพลง มีท่าเต้นที่พร้อมเพรียงและการแสดงที่เป็นมืออาชีพ มีทักษะการแสดงสีหน้าท่าทางตามอารมณ์เพลง มีความมุ่งมั่นและแรงจูงใจ มีความเพียรพยายาม มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ รวมทั้งมีทักษะพิเศษ

คำสำคัญ: รายการเรียลลิตี; ศิลปินเกาหลี; คุณลักษณะของศิลปิน; ประเทศเกาหลีใต้

¹ นิสิตระดับปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Master's Degree, Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn university

Email: sutaveekpai@gmail.com *Corresponding Author

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ภาควิชาวาทยกรรมและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Advisor, Department of Speech Communication and Performing Arts, Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn university

ABSTRACT

This research objectives are to analyze the content of South Korean Survival Reality Programs and to investigate the characteristics of Korean artists by analyzing the content and characteristics of winners from South Korean Survival Reality Programs; Produce 101 Season 1 Season 2 and Produce 48. Consequently, all the data is thoroughly analyzed qualitatively.

The results of the qualitative data analyses demonstrated as follows;

(1) There are five missions in the three programs as follows; Level test, Group battle, Position battle, Concept evaluation, and Debut song evaluation.

(2) The three programs story sharing is classified into 7 parts as follows; Opening/Introduction, Storytelling, Concert/Performance, Class and Practice, Mission announcement/Result announcement, Special activities, and Behind the scenes. Each particular part results in different Rasa, emotional states of mind. There are seven emotions found as follows; love/satisfaction, joy/laughter, heroism/courage, sorrow/sympathy, surprise/wonder, anger/frustration, and fear/excitement. However, there is an additional emotional state of mind; stress/pressure occurred which is excluded from the Rasa theory.

(3) Characteristics of Korean artists are attractive physical appearance and impressive images with positive attitudes including the ability to sing and synchronize dances simultaneously and professionally. Furthermore, the ability to express facial emotions according to musical interpretation is required. Additionally, they have to be determined, motivated, persevered, and self-disciplined with responsibility including special talents.

Keywords: Reality Program; Korean artist; Characteristics of artist; South Korea

1. บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ได้เข้ามาเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการฟังเพลงจากยุคของการฟังเทป ซีดี มาจนถึงการฟังผ่านระบบออนไลน์สตรีมมิ่ง และนอกจากการเปลี่ยนรูปแบบการฟังเพลงแล้วยังทำให้ผู้บริโภคเพลงมีทางเลือกที่หลากหลายมากขึ้นเข้าถึงสื่อบันเทิงจากประเทศต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น เช่นเดียวกับวัฒนธรรมเพลงเคป็อปจากประเทศเกาหลีใต้ที่ได้รับความนิยมมากขึ้นในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมา โดยมีจุดเริ่มต้นจากการส่งออกซีรีส์ต่าง ๆ จนเริ่มได้รับความนิยมและขยายอิทธิพลไปในประเทศต่าง ๆ แถบเอเชียและทั่วโลกและมีการเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ มาจนถึงทุกวันนี้ ต่อด้วยการเกิดขึ้นของกระแสเพลงเคป็อป ที่สร้างรายได้มหาศาลให้ธุรกิจเพลงของประเทศเกาหลีใต้เติบโตอย่างต่อเนื่อง จนไปถึงระดับโลกอย่างทุกวันนี้

เพลงเคป็อปมีเอกลักษณ์อยู่ที่เป็นเพลงที่มีความผสมผสานกันของดนตรีหลายแนวในเพลงเดียวกัน และความน่าสนใจของการแสดงท่าเต้นประกอบเพลงที่สวยงาม มีความพร้อมเพรียงกัน ศิลปินหรือที่เรียกว่า ไอดอล ก็มีความโดดเด่นและแตกต่างจากศิลปินทั่วไป ที่นอกจากจะมีความสามารถด้านการร้องและเต้นที่ดีแล้ว ยังมีรูปร่างหน้าตาที่ดูดีสวยงาม ยังต้องมีภาพลักษณ์และพฤติกรรมที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคมด้วย ซึ่งทั้งหมดเกิดมาจากการสร้างศิลปินผ่านระบบเด็กฝึกหัด ที่แต่ละค่ายเพลงจะทำการคัดเลือกคนที่มีความสามารถและมีแว่ความเป็นศิลปินมาฝึกความสามารถและทักษะต่าง ๆ ตามมาตรฐานของแต่ละค่าย เพื่อสร้างให้เป็นศิลปินที่มีคุณภาพ การสร้างศิลปินเกาหลีแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานและใช้งบประมาณในการลงทุน ทำให้การแข่งขัน

ในวงการนี้สูงมาก และด้วยคามนิยมของเคป๊อปที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้การเป็นศิลปินเคป๊อปกลายมาเป็นความฝันของเด็กวัยรุ่นเกาหลีและต่างชาติจำนวนมาก ทำให้มีเด็กฝึกหัดในระบบเป็นจำนวนมาก นอกจากกระบวนการสร้างศิลปินแล้วแต่ละค่ายเพลงจึงพยายามหาแนวทางในการสร้างคามนิยมให้ศิลปิน ทำให้เกิดรายการประเภทไอดอลเซอร์ไวเวอร์ (Idol Survival Program) ขึ้นมา ซึ่งรายการประเภทนี้ในยุคแรกจะเป็นรูปแบบที่ค่ายเพลงเป็นคนสร้างรายการขึ้นมา มีเป้าหมายเพื่อใช้เปิดตัวเด็กฝึกหัดที่ผ่านการคัดเลือกมาระดับหนึ่งแล้วให้เป็นที่รู้จักผ่านทางรายการ ซึ่งแตกต่างจากรายการประเภทไอดอลเซอร์ไวเวอร์แบบใหม่ได้เปลี่ยนรูปแบบจากเดิมที่ค่ายเพลงเป็นคนสร้างรายการมาเป็นรายการที่สร้างโดยสถานีโทรทัศน์ และผู้เข้าแข่งขันคือเด็กฝึกหัดจากค่ายที่หลากหลาย มีเป้าหมายเพื่อคัดเลือกและสร้างวงที่มาจากความร่วมมือของเด็กฝึกหัดจากค่ายเพลงที่ต่างกัน ซึ่งรายการโปรดิวซ์ 101 (Produce 101) ที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2559 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของรายการไอดอลเซอร์ไวเวอร์แบบใหม่ดังกล่าว เกิดขึ้นมาจากการที่ช่องโทรทัศน์เอ็มเน็ต (Mnet) ของประเทศเกาหลีได้ประกาศว่าจะทำรายการเพื่อคัดเลือกเด็กฝึกหัดหญิง 11 คนจากทั้งหมด 101 คน จากค่ายเพลงต่าง ๆ เพื่อสร้างเป็นกลุ่มศิลปินหญิง โดยมาจากการโหวตเลือกของผู้ชมรายการเพื่อสร้างกลุ่มศิลปินแบบที่ผู้ชมต้องการ โดยเด็กฝึกหัดทั้งหมดจะได้แสดงความสามารถผ่านการแข่งขันการกิจต่าง ๆ ในรายการ เพื่อให้ได้รับคะแนนโหวตจนได้รับเลือกเป็นสมาชิกในวง ซึ่งรายการรวมถึงวงที่เกิดขึ้นจากรายการก็ได้รับผลตอบรับที่ดีและประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากทำให้มีการสร้างรายการขึ้นในฤดูกาลที่ 2 ซึ่งเป็นการสร้างกลุ่มศิลปินชายและฤดูกาลที่ 3 โดยมีชื่อรายการว่าโปรดิวซ์ 48 (Produce 48) ซึ่งเป็นการสร้างกลุ่มศิลปินหญิงที่น่าเด็กฝึกหัดจากประเทศเกาหลีและญี่ปุ่นมารวมกัน จากความสำเร็จของทั้ง 3 ฤดูกาลที่ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของรายการที่เริ่มการสร้างกลุ่มศิลปินที่มาจากนนำเด็กฝึกหัดหลายค่ายเพลงมารวมกัน และผู้ชนะจากรายการล้วนได้รับความนิยมและทำรายได้จำนวนมาก

จากตัวอย่างความสำเร็จของรายการนี้จึงเป็นที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำรายการนี้มาเป็นตัวอย่างในการศึกษาและวิเคราะห์ระบบการสร้างศิลปินของประเทศเกาหลีได้ที่ถูกจำลองให้เห็นภายในรายการ โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาของรายการ รวมทั้งลักษณะของผู้ชนะที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นศิลปินในแต่ละฤดูกาล เพื่อให้เห็นแนวทางการสร้างและคุณลักษณะของศิลปินเกาหลี และหาจุดเชื่อมโยงในการนำมาประยุกต์ใช้หรือเป็นแนวทางในการสร้างหรือพัฒนาศิลปินไทยในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของรายการเรียลลิตีค้นหาศิลปินของประเทศเกาหลีได้
2. เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของการเป็นศิลปินเกาหลี

3. การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดกระแสวัฒนธรรมเกาหลี กระแสวัฒนธรรมเกาหลี (Korean Wave) หรือ กระแสฮัลลยู (Hallyu) หมายถึง การบริโภคสินค้าทางวัฒนธรรมความบันเทิงของประเทศเกาหลีได้ เช่น ภาพยนตร์ ละคร เพลง เกม หรือการ์ตูนแอนิเมชัน ซึ่งนำไปสู่การบริโภควัฒนธรรมเกาหลีผ่านธุรกิจรูปแบบอื่น เช่น การท่องเที่ยว อาหาร และความสวยงามงาม ที่กำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลกในขณะนี้ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจของประเทศเกาหลีที่ต้องการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์และแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ส่งออกวัฒนธรรม จึงสร้างอุตสาหกรรมวัฒนธรรมกระแสนิยมของประเทศเกาหลีได้ขึ้นมา โดยพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและส่งเสริมวัฒนธรรมสมัยนิยม(Pop Culture) อาศัยความร่วมมือของทั้งภาครัฐและเอกชนในการวางแผน กำหนดนโยบาย สนับสนุนเงินทุนพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้และพัฒนาเทคโนโลยีให้มีความก้าวหน้าทันสมัย สร้างผลผลิตทางวัฒนธรรมและส่งเสริมให้อุตสาหกรรมนี้เป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของประเทศ (บัญชา ธนบุญสมบัติ, 2559) เริ่มจากการส่งออกละครทีวีหรือซีรีส์เกาหลี (K-Dramas) ไปยังตลาดคนดูชาวเอเชีย เมื่อประสบความสำเร็จจึงเริ่มขยายไปสู่การส่งออกเพลงเกาหลีจนเกิดเป็นกระแสเพลงเคป๊อป (K-Pop) ที่มีจุดเด่นอยู่ที่ทำนองที่สวยงาม แข็งแรง พร้อม

เพรียง รวมทั้งตัวศิลปินหรือที่เรียกว่าไอดอลเกาหลี (K-Pop Idol) ที่นอกจากมีความสามารถด้านการร้องการเต้นที่สมบูรณ์แบบซึ่งมาพร้อมกับรูปร่างหน้าตาที่ดีแล้ว ยังต้องมีพฤติกรรมและภาพลักษณ์ที่ดีที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ด้วย เบื้องหลังความสำเร็จของเคป็อปก็เกิดขึ้นจากการคิดและวางแผนมาอย่างดีเช่นกัน เนื่องจากการสร้างศิลปินเกาหลีเกิดจากการมีระบบเด็กฝึกหัดที่มีการคัดเลือกพัฒนา และประเมินความสามารถของคนที่เข้ามาเป็นศิลปินตามกระบวนการขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อสร้างให้เป็นศิลปินที่มีคุณภาพและมีความเป็นมืออาชีพ (Hong, 2557)

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาวเกาหลีได้ จากเอกสารของ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ศูนย์เกาหลีศึกษา (ม.ป.ป.) อธิบายว่า ลักษณะนิสัยของคนเกาหลี คือ มีวินัยในตัวเองสูง สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ชอบการแข่งขัน มีความพยายามไม่ย่อท้อ เป็นคนมีน้ำใจ ชอบความตลก รักการเต้นและเสียงเพลง รักชาติบ้านเมือง กตัญญูต่อพ่อแม่ และให้ความสำคัญกับการศึกษา เพราะถือว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้า นอกจากนั้นลักษณะทางพฤติกรรมและสังคมที่เห็นได้จากแง่มุมต่าง ๆ จากจินตนา พุทธเมตตา (2548) และ ปาจริย จิงประเสริฐกุล (2558: 124-125) ได้แก่ การให้ความสำคัญกับระบบอาวุโส การมีมารยาทและการวางตัว การมีระดับของภาษาที่ใช้ตามบริบทสถานการณ์และคู่สนทนา การรักในสถาบันการศึกษาและบริษัท ความเป็นหมู่เหล่าที่ทำให้คนเกาหลีมีความเฉยเมยต่อชาวต่างชาติเพราะถือว่าไม่ได้อยู่ในกลุ่มเดียวกันกับตน ความเป็นชาตินิยม ความเป็นนักการศึกษาอย่างถ่องแท้ ที่เวลาจะศึกษาเรื่องใดมักจะใช้เวลาและความเข้าใจจนถึงแก่นแท้ ความทุ่มเทให้กับงานทำงานหนักอย่างจริงจัง การรู้จักหน้าที่ของตนเองและทำหน้าที่อย่างเต็มที่ และการทำอะไรอย่างรวดเร็วเพราะพื้นฐานคนเกาหลีเป็นคนใจร้อน ชอบทำอะไรอย่างรวดเร็วแข่งกับเวลาเสมอ ซึ่งลักษณะเหล่านี้ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศเกาหลีได้พัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมจนมีความเจริญมาจนถึงปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับรายการเรียลลิตี สุข หินวิมานและคณะ (2557) ได้กล่าวถึง รายการเรียลลิตี (Reality TV) ไว้ว่า เป็นรูปแบบรายการที่ใช้ความเป็นปฏุนคนธรรมดาแสดงความสมจริง (reality) ซึ่งเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากรายการประเภทอื่น ๆ คือการลบภาพมายาหรือการเป็นสิ่งประกอบสร้างต่าง ๆ ออกจากความรู้สึกของผู้ชมให้ผู้ชมรู้สึกเชื่อว่าเหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้นจริง มีจุดประสงค์ในการตามดูชีวิตคนที่แสดงออกมาในรายการ ซึ่งรายการเรียลลิตีสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ตามรูปแบบการนำเสนอ ดังนี้ (คมสัน รัตนเสียมกุล, 2555) ได้สรุปไว้ ดังนี้ 1) รายการเรียลลิตีโชว์ประเภทกึ่งสารคดี 2) รายการเรียลลิตีโชว์ประเภทอยู่ในสภาพแวดล้อมพิเศษ 3) รายการเรียลลิตีโชว์ของดารา คนดัง 4) รายการเรียลลิตีโชว์ของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 5) รายการเรียลลิตีเกมโชว์ 6) รายการเรียลลิตีโชว์ประเภทแข่งขันเพื่อเข้าสู่อาชีพ 7) รายการเรียลลิตีโชว์ประเภทปรับเปลี่ยนบุคลิก 8) รายการเรียลลิตีโชว์ประเภทซ่อนกล้อง (Hidden Camera) และ 9) รายการเรียลลิตีโชว์ประเภทค้นหาตัวจริง ทฤษฎีรสและภาวะ กุสุมา รักขมณี (2549) ได้อธิบาย ทฤษฎีรสของสันสกฤตไว้ว่า “ไม่มีเนื้อหาใดที่ปราศจากรส” (ร้อยแก้วหลังโคลก บทที่ 34 ตอนที่ 6) กล่าวคือ ผู้ชมจะไม่ยอมรับละครเรื่องนั้นหากไม่ก่อให้เกิดรสหรือปฏิกิริยาทางอารมณ์แก่ผู้ชม ดังนั้นในการละคร รส จึงหมายถึง ปฏิกิริยาทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในใจของผู้ชมเมื่อได้รับรู้อารมณ์ที่นักแสดงถ่ายทอดออกมา เมื่ออารมณ์นั้นกระทบกับใจผู้ชมจึงเกิดการรับรู้ และเกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์ตอบสนองต่อสิ่งที่นักแสดงสื่อออกมา ซึ่งเมื่อผู้ชมได้รับรู้ภาวะที่นักแสดงถ่ายทอดออกมาแล้วก็จะเกิดอารมณ์ตอบสนองต่อภาวนั้น เรียกว่า รส มี 9 รส ดังนี้ 1) ศฤงคารรส หมายถึง ความรัก ความพึงพอใจ 2) หาสยรส หมายถึง ความสุข ความตลก ความสนุกสนาน 3) กรุณารส หมายถึง ความสงสาร ความเห็นใจ 4) เราทรรส หมายถึง ความโกรธ ความหงุดหงิด 5) วีรรส หมายถึง ความรู้สึกชื่นชมในความกล้าหาญ หรือความมุ่งมั่นตั้งใจ 6) ภัยานกรส หมายถึง ความหวาดกลัว ความตื่นเต้นตกใจ 7) พิภตสรส หมายถึง ความเกลียด 8) อัทฤตสรส หมายถึง ความแปลกใจประหลาดใจ 9) ศานตรส หมายถึง ความสงบใจ

แนวคิดการเล่าเรื่องในละครโทรทัศน์ การเล่าเรื่องหรือนำเสนอเนื้อหาในรายการต่าง ๆ ต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้รายการมีความน่าสนใจและน่าติดตาม ดังนี้ 1) โครงเรื่อง มีการลำดับเรื่องราวที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของตัวละคร ปมปัญหา หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีการเริ่มเรื่อง การพัฒนาเหตุการณ์ ขัณภาวะวิกฤต ขัณภาวะคลี่คลาย และมีการยุติเรื่องราว ตามลำดับ 2) แก่นเรื่อง ที่บอกใจความสำคัญที่ต้องการนำเสนอต่อผู้ชม 3) ความขัดแย้ง ที่ช่วยในการสร้างปมปัญหาและส่งเสริมเรื่องราวให้น่าสนใจ มีทั้งความขัดแย้งภายในจิตใจ ความขัดแย้งระหว่างบุคคล หรือความขัดแย้งระหว่างบุคคลกับสังคม 4) ตัวละคร ที่มีลักษณะ

และบทบาทหน้าที่ต่างกัน 5) ฉาก สถานที่ต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดสถานการณ์ในเรื่อง และ 6) มุมมองการเล่าเรื่อง คือการเล่าเรื่องผ่านสายตาของตัวละครต่าง ๆ มีทั้งการเล่าเรื่องจากมุมมองของบุคคลที่หนึ่ง มุมมองของบุคคลที่สาม และการเล่าจากจุดยืนที่เป็นกลาง (สุภาวรรณ วรรณระศุภกุล, 2550)

แนวความคิดการสร้างตัวละคร ตัวละครเป็นผู้ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เหตุการณ์เหล่านั้นช่วยให้ผู้ชมสามารถเข้าใจความรู้สึกและการกระทำของตัวละครได้ การเล่าเรื่องในภาพยนตร์จะใช้การเล่าผ่านตัวละครและเหตุการณ์ สิ่งสำคัญในการสร้างตัวละครคือการทำให้ผู้ชมรู้สึกมีส่วนร่วมไปกับตัวละคร ดังนั้น สิ่งสำคัญสำหรับการสร้างตัวละคร คือการค้นหว่าตัวละครคือใคร มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับใคร จึงต้องแยกส่วนประกอบของชีวิตตัวละครออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) เรื่องราวชีวิตภายในของตัวละคร ได้แก่ ประวัติ มุมมอง และทัศนคติของตัวละคร และ 2) เรื่องราวชีวิตภายนอกของตัวละคร ได้แก่ ความต้องการ การกระทำ ความขัดแย้ง การบรรลุเป้าหมาย และการเปลี่ยนแปลงของตัวละคร (รักसानต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2547)

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับรายการ โปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 1 ฤดูกาลที่ 2 และ โปรดิวิซ์ 48 เช่น บทวิเคราะห์หรือบทความ จากแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตารางวิเคราะห์เนื้อหาของรายการ และตารางวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เข้าแข่งขันในรายการ และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3) เก็บข้อมูลรายการโปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 1 จำนวน 11 ตอน โปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 2 จำนวน 11 ตอน จากช่องทางการเผยแพร่ย้อนหลังผ่านทางแอปพลิเคชัน Line TV และ โปรดิวิซ์ 48 จำนวน 12 ตอน จากช่องทางการเผยแพร่ย้อนหลังผ่านทางแอปพลิเคชัน Viu รวมทั้งสิ้น 34 ตอน จากนั้นบันทึกข้อมูลของเนื้อหาและขั้นตอนที่ใช้ในการคัดเลือกศิลปินรวมทั้งข้อมูลของผู้ชนะที่ได้รับการคัดเลือกเป็นศิลปินจากในรายการลงในตารางเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

4) นำความรู้เกี่ยวกับแนวคิดรายการเรียลลิตี แนวคิดการเล่าเรื่องในละครโทรทัศน์ และทฤษฎีสุนทรียภาพ มาวิเคราะห์เนื้อหาของรายการเรียลลิตีที่ค้นหาศิลปินของประเทศเกาหลีใต้ ได้แก่ โปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 1 โปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 2 และ โปรดิวิซ์ 48 และนำแนวคิดวัฒนธรรมของชาวเกาหลีใต้ และแนวความคิดการสร้างตัวละคร มาวิเคราะห์คุณลักษณะของศิลปินเกาหลีที่ได้มาจากการคัดเลือกในรายการ ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์แล้วนำเสนอในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Description)

5) ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของรายการเรียลลิตีที่ค้นหาศิลปินของประเทศเกาหลีใต้ รวมถึงวิเคราะห์คุณลักษณะของศิลปินเกาหลีโดยศึกษารูปแบบและเนื้อหาของรายการ โปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 1 จำนวน 11 ตอน โปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 2 จำนวน 11 ตอน และโปรดิวิซ์ 48 จำนวน 12 ตอน รวมเป็น 34 ตอน ที่ออกอากาศทางช่องโทรทัศน์เอ็มเน็ต (Mnet) ในปีพ.ศ. 2559 - 2561

5. ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการ โปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 1 ฤดูกาลที่ 2 และ รายการ โปรดิวิซ์ 48

1) รูปแบบของรายการ รายการโปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 1 โปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 2 และรายการโปรดิวิซ์ 48 เป็นแบบผสมผสานกันของเรียลลิตีหลายประเภท ได้แก่ เรียลลิตีประเภทเพลงและดนตรี เรียลลิตีประเภทที่อยู่ในสภาพแวดล้อมพิเศษ เรียลลิตีประเภทเกมโชว์ เรียลลิตีประเภทการแข่งขันเพื่อเข้าสู่อาชีพ และเรียลลิตีประเภทช่อกำลัง

รูปแบบการออกอากาศของรายการเป็นแบบผสมระหว่างรายการที่บันทึกเทปไว้ล่วงหน้าและรายการสด โดยในฤดูกาลที่ 1 และ ฤดูกาลที่ 2 ตอนที่ 1-10 เป็นรายการที่บันทึกเทปไว้ล่วงหน้าและตอนที่ 11 เป็นรายการสด ส่วนในฤดูกาลที่ 3 ตอนที่ 1-11 เป็นรายการที่บันทึกเทปไว้ล่วงหน้า และตอนที่ 12 เป็นรายการสด โดยทั้ง 3 ฤดูกาล ตอนสุดท้ายจะเป็นรายการสดเหมือนกัน

2) เนื้อหาของรายการ รายการโปรดิวิซ์ 101 ฤดูกาลที่ 1 ฤดูกาลที่ 2 และรายการโปรดิวิซ์ 48 ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ เอ็มเน็ต ช่วงปี พ.ศ. 2559 – 2561 ดังนี้ ฤดูกาลที่ 1 ออกอากาศปี พ.ศ. 2559 ฤดูกาลที่ 2 ออกอากาศปี พ.ศ. 2560 และฤดูกาลที่ 3 เปลี่ยนชื่อเป็นรายการโปรดิวิซ์ 48 ออกอากาศปี พ.ศ. 2561 ทั้ง 3 ฤดูกาลดำเนินการโดยมีนายอันจุนยองเป็นผู้กำกับและควบคุมการผลิตของรายการ โดยเป็นรายการเรียลลิตีรายการแรกที่มีการสร้างกลุ่มศิลปินที่มาจากการเล่นเด็กฝึกหัดจากหลาย ๆ ค่ายเพลงมารวมกัน และให้ผู้ชมเป็นผู้คัดเลือกและสร้างกลุ่มศิลปินขึ้นมาด้วยตัวเอง โดยในฤดูกาลที่ 1 และฤดูกาลที่ 3 เป็นการสร้างกลุ่มศิลปินหญิง แต่ในฤดูกาลที่ 2 เป็นการสร้างกลุ่มศิลปินชาย และในฤดูกาลที่ 1 และฤดูกาลที่ 2 เด็กฝึกหัดมาจากค่ายเพลงในประเทศเกาหลีใต้เท่านั้น แต่ในฤดูกาลที่ 3 เด็กฝึกหัดมาจากค่ายเพลงในประเทศเกาหลีและค่ายเพลงในประเทศญี่ปุ่น เนื้อหาของรายการแสดงให้เห็นขั้นตอนและกระบวนการในการคัดเลือกเพื่อสร้างกลุ่มศิลปินของประเทศเกาหลีได้โดยมีการประเมินความสามารถ 5 ขั้นตอนผ่านการแสดง 5 รายการ ผู้เข้าแข่งขันได้รับการฝึกสอนและคำแนะนำจากครูฝึก และมีตัวแทนโปรดิวิเซอร์แห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินรายการและเป็นตัวแทนผู้ชมในการติดตามพัฒนาการความสามารถของเด็กฝึกหัด ตัวแทนโปรดิวิเซอร์แห่งชาติและครูฝึกมีความแตกต่างกันในแต่ละฤดูกาล การฝึกและการแข่งขันต่าง ๆ ในรายการ มีดังนี้

2.1) การประเมินที่ 1 : การทดสอบระดับทักษะ (Level Test) เพื่อทำการกิจที่ 1 การแสดงเพลงประจำรายการ เป็นการประเมินทักษะด้านการร้อง เต้น และแร็ปของเด็กฝึกหัดจากการแสดงที่เตรียมมาจากบริษัทต่อหน้าครูฝึก คณะกรรมการตัดสินมาจากครูฝึก ให้คะแนนรายบุคคลออกมาเป็นระดับต่าง ๆ ได้แก่ A, B, C, D และ F เพื่อจัดกลุ่มให้เข้ารับการฝึกฝนตามชั้นเรียนที่เหมาะสม และซ้อมการแสดงเพื่อทำการกิจที่ 1

2.2) การประเมินที่ 2 : การทดสอบความสามารถแบบกลุ่ม เพื่อทำการกิจที่ 2 การแข่งขันแบบกลุ่ม (Group Battle) เป็นการประเมินทักษะที่จำเป็นในการเป็นกลุ่มศิลปิน เช่น ความสามัคคี การรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง โดยแบ่งกลุ่ม แบ่งหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อทำการแสดง แต่ละกลุ่มต้องเลือกเพลงที่ใช้ในการแสดง กลุ่มที่ได้เพลงเดียวกันต้องแข่งขันกัน คณะกรรมการตัดสินจากผู้ชมในห้องส่งให้คะแนนรายบุคคล และกลุ่มที่ได้คะแนนรวมมากกว่าจะเป็นผู้ชนะ ทุกคนในกลุ่มที่ชนะจะได้รับคะแนนพิเศษเพิ่มซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันในแต่ละฤดูกาล

2.3) การประเมินที่ 3 : การทดสอบความสามารถตามตำแหน่งที่ถนัด เพื่อทำการกิจที่ 3 การแข่งขันตามตำแหน่ง (Position Battle) เป็นประเมินทักษะที่โดดเด่นที่สุดของแต่ละคน โดยเลือกแสดงความสามารถและแนวเพลงที่ต้องการระหว่างร้อง เต้น หรือแร็ป เพื่อระบุตำแหน่งที่ต้องการเมื่อเป็นศิลปิน คณะกรรมการตัดสินจากผู้ชมในห้องส่งให้คะแนนรายบุคคล คนที่ได้คะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่มต้องเอาคะแนนมาเทียบกันเพื่อหาว่าใครเป็นผู้ชนะในแต่ละตำแหน่ง ผู้ชนะในแต่ละตำแหน่งจะได้รับคะแนนพิเศษเพิ่มซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันในแต่ละฤดูกาล

2.4) การประเมินที่ 4 : การทดสอบหาแนวทางที่เหมาะสมตัวเอง เพื่อทำการกิจที่ 4 การประเมินแนวคิด (Concept Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมของแต่ละคนว่าเหมาะกับลักษณะ แนวเพลงหรือภาพลักษณ์แบบใด เช่น น่ารัก เซ็กซี่ คณะกรรมการตัดสินจากผู้ชมในห้องส่งให้คะแนนเป็นกลุ่มและรายบุคคล กลุ่มที่ชนะจะได้รับคะแนนพิเศษเพิ่มซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันในแต่ละฤดูกาล

2.5) การประเมินที่ 5 : การทดสอบความพร้อมในการเป็นศิลปิน เพื่อทำการกิจที่ 5 การประเมินเพลงเดบิวต์ (Debut Song Evaluation) เป็นการประเมินครั้งสุดท้ายเพื่อตรวจสอบว่าเด็กฝึกหัดแต่ละคนมีความพร้อม และความเหมาะสมมากน้อยแค่ไหนในการเป็นศิลปิน คณะกรรมการตัดสินจากผู้ชมที่โหวตทาง SMS ในรายการร่วมกับผลโหวตทางเว็บไซต์ที่เก็บสะสมมาเพื่อหาผู้ชนะที่จะได้รับคัดเลือกเป็นศิลปิน

ทั้งนี้ใน 3 ฤดูกาลมีจำนวนภารกิจเท่ากันและเป็นการกิจแบบเดียวกัน แต่มีความแตกต่างกันในส่วนของการละเอียดน้อยในแต่ละภารกิจ ได้แก่ วิธีการแบ่งกลุ่มและเลือกสมาชิก วิธีการเลือกเพลง คะแนนพิเศษที่ได้รับ และเพลงที่ใช้ในการแข่งขัน สำหรับคะแนนและวิธีการประเมินในรายการแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินโดยครูฝึก และการประเมินโดยผู้ชม ซึ่งการประเมินโดยครูฝึกจะประเมินเฉพาะในภารกิจที่ 1 อย่างเดียว ส่วนในภารกิจที่ 2 - 4 จะเป็นการประเมินจากผู้ชมที่เข้าชมการแสดงในห้องส่งรวมกับการโหวตในเว็บไซต์จากผู้ชมที่บ้าน และในภารกิจที่ 5 จะเป็นการให้คะแนนจากการโหวตในเว็บไซต์รวมกับการโหวต SMS ในรายการสดจากผู้ชม รายการจะมีการประกาศอันดับและคัดคนออกจากรายการเป็นรอบ ๆ ทั้งหมด 3 ครั้ง และมีการประกาศผลรอบสุดท้ายของผู้ชนะที่จะได้เป็นศิลปิน ดังนี้

- 1) การคัดออกครั้งที่ 1 หลังจบภารกิจที่ 2
- 2) การคัดออกครั้งที่ 2 หลังจบภารกิจที่ 2 และระหว่างแข่งขันภารกิจที่ 4
- 3) การคัดออกครั้งที่ 3 หลังจบภารกิจที่ 4
- 4) การประกาศผลรอบสุดท้าย หลังจบภารกิจที่ 5

เมื่อจบการแข่งขันในแต่ละฤดูกาลได้มีการสร้างกลุ่มศิลปินชายและหญิงขึ้นมา ดังนี้ ฤดูกาลที่ 1 กลุ่มศิลปินหญิงชื่อ I.O.I (ไอโอไอ) ฤดูกาลที่ 2 กลุ่มศิลปินชายชื่อ Wanna One (วอนนาวัน) และ ฤดูกาลที่ 3 กลุ่มศิลปินหญิงชื่อ IZ*ONE (ไอจิวอน)

3) วิธีการเล่าเรื่อง ทั้ง 3 ฤดูกาล แสดงให้เห็นขั้นตอนและกระบวนการสร้างศิลปินที่เกิดขึ้นในรายการตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายเพื่อให้ผู้ชมรู้สึกมีส่วนร่วมซึ่งสอดคล้องแนวคิดการเล่าเรื่อง มีการแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ และความสัมพันธ์ของเด็กฝึกหัดที่มีต่อเพื่อน ครูฝึก และตัวแทนโปรดิวเซอร์ แต่ละคนมีการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ และมีบทสรุปที่แตกต่างกันไป นอกจากนั้นเนื้อหาต่าง ๆ ที่นำเสนอในรายการสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ 7 ช่วง คือ 1) ช่วงการเปิดตัวหรือเปิดเรื่อง 2) ช่วงการสร้างเรื่องราว 3) ช่วงการแสดงเพลงและทำภารกิจ 4) ช่วงการซ้อมและการเรียน 5) ช่วงการประกาศภารกิจหรือประกาศผลและคะแนน 6) ช่วงกิจกรรมพิเศษ และ 7) ช่วงเบื้องหลังอื่น ๆ ซึ่งแต่ละช่วงจะนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาที่แตกต่างกัน การออกอากาศแต่ละตอนจะเป็นการนำเสนอเนื้อหาช่วงที่เป็นเนื้อหาหลักของรายการ คือ ช่วงที่เกี่ยวข้องกับภารกิจต่าง ๆ ได้แก่ ช่วงการแสดงเพลงและทำภารกิจ ช่วงการซ้อมและการเรียน และช่วงการประกาศภารกิจหรือประกาศผลและคะแนน ซึ่งมีความจริงจังมากกว่าและเน้นไปที่การแข่งขัน สลับกันกับช่วงที่เป็นเนื้อหาประกอบในรายการที่นอกเหนือจากภารกิจต่าง ๆ ได้แก่ ช่วงการเปิดตัว/เปิดเรื่อง ช่วงการสร้างเรื่องราว ช่วงกิจกรรมพิเศษ และช่วงเบื้องหลังอื่น ๆ เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศไม่ให้ผู้ชมมีอาการร่วมอยู่กับสถานการณ์หรือภาวะใดภาวะหนึ่งมากเกินไป

4) รสและภาวะที่เกิดขึ้นในรายการ จากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการทั้ง 3 ฤดูกาลตามทฤษฎีรสและภาวะ พบว่า รสและภาวะที่เกิดขึ้นในรายการตามทฤษฎีรสและภาวะ มีทั้งหมด 7 รส ได้แก่ 1) ความรักความพึงพอใจ 2) ความสุข ความสนุกความตลกขบขัน 3) ความพยายามความมุ่งมั่นตั้งใจ 4) ความสงสารความเห็นใจ 5) ความแปลกใจหรือประหลาดใจ 6) ความโกรธหรือหงุดหงิด 7) ความกลัวตื่นเต้นตกใจ และรสที่ค้นพบเพิ่มจากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการ ได้แก่ ความรู้สึกเครียดหรือกดดัน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะการเป็นศิลปินเกาหลีของผู้ชนะที่ได้รับคัดเลือกเป็นศิลปินจากรายการ โปรดิวซ์ 101 ฤดูกาลที่ 1 ฤดูกาลที่ 2 และ รายการ โปรดิวซ์ 48

1. คุณลักษณะศิลปินเกาหลี

คุณลักษณะของผู้ชนะจากรายการทั้ง 3 ฤดูกาลที่เป็นจุดเด่นทำให้เห็นภาพรวมว่าศิลปินเกาหลีมีความแตกต่างจากศิลปินนักร้องของประเทศอื่นอย่างไร มีดังนี้

1) มีรูปร่างหน้าตาและภาพลักษณ์ดูดี

มีหน้าตาที่ดี สวยหล่อ รูปร่างดี สมส่วน มีจุดเด่น มีเสน่ห์หรือบุคลิกเฉพาะตัวที่ทำให้รู้สึกน่าสนใจ นอกจากนั้นยังต้องมีความ

คิด ทักษะ และพฤติกรรมที่ดีเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้สังคมด้วย เช่น มองโลกในแง่ดี พร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อัจฉริยะดี มีน้ำใจ เห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หรือนึกถึงส่วนรวม เป็นต้น

2) มีทักษะการร้องควบคู่กับการเต้น

จุดเด่นของเคป็อปไม่ได้อยู่ที่การร้องเพลงเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการนำเสนอการแสดงที่สนุกสนาน สร้างความบันเทิง และเป็นมืออาชีพ ศิลปินเกาหลีต้องทั้งเต้นและร้องหรือแร็ปไปพร้อม ๆ กันได้อย่างดีและเป็นธรรมชาติในแต่ละเพลง จะร้องอย่างเดียวไม่ได้เพราะไม่มีความแตกต่างและไม่น่าสนใจ

3) มีท่าเต้นที่พร้อมเพรียงและการแสดงที่เป็นมืออาชีพ

สิ่งที่ทำให้การแสดงของเคป็อปน่าสนใจและดูเป็นมืออาชีพ คือการที่สมาชิกทุกคนเต้นอย่างพร้อมเพรียงกัน มีการจัดแถวแปรแถวอย่างเป็นระเบียบ และมีการเก็บรายละเอียดท่าเต้นของแต่ละคนให้ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4) มีทักษะแสดงสีหน้าท่าทาง อีกหนึ่งจุดเด่นที่ทำให้การแสดงของเคป็อปน่าประทับใจ คือการที่ศิลปินแสดงสีหน้าท่าทางประกอบเพลงให้เข้ากับอารมณ์และเนื้อหาของเพลงเพื่อสื่อสารไปยังผู้ชมให้มีความรู้สึกร่วมกับเพลงนั้นอย่างเต็มที่

5) มีความมุ่งมั่นและมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ คนที่ตั้งใจมาเป็นศิลปินเกาหลีล้วนมีความชอบและหลงใหลในการเต้นหรือการร้องเพลงเป็นอย่างมาก มีความฝันคือการได้ยืนอยู่บนเวทีและเป็นศิลปิน ทุกคนจึงมีเป้าหมายที่ชัดเจนและพยายามที่จะต่อสู้ ฝึกฝน เรียนรู้ คว้าโอกาสทุกอย่างเพื่อที่จะเป็นศิลปินให้ได้

6) มีความเพียรพยายาม อดทน ไม่ย่อท้อต่อ

ความยากลำบากหรือการทำงานหนัก คนที่ตั้งใจมาเป็นศิลปินเกาหลีต้องมีความอดทนและมีจิตใจที่แข็งแกร่ง เพราะกว่าจะได้เป็นศิลปินนั้นต้องเข้ารับการฝึกฝนเป็นระยะเวลานาน ต้องสามารถอดทนต่อแรงกดดัน หรือการถูกประเมินและนำไปเปรียบเทียบกับคนอื่นอยู่ตลอดเวลา

7) มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ คนที่ตั้งใจมาเป็นศิลปินเกาหลีถูกปลูกฝังให้มีความจริงจังในเรื่องระเบียบวินัย ต้องเข้ารับการฝึกซ้อมตามตารางเวลาที่กำหนดปฏิบัติตัวให้อยู่ในกฎระเบียบ หรือข้อห้ามที่บริษัทกำหนด การฝึกซ้อมการแสดงต่าง ๆ ถือเป็นหน้าที่ ต้องทำอย่างจริงจังและตั้งใจ

8) มีทักษะพิเศษ ที่เป็นประโยชน์หรือสามารถต่อยอดไปสู่การทำงานรูปแบบอื่น ๆ ในวงการบันเทิงในอนาคต เช่นความสามารถด้านการเดินแบบ ความสามารถด้านการแสดง ความสามารถในการสร้างบทสนทนาและมุขตลกเพื่อใช้ในการออกกรายการวาไรตี้ เป็นต้น

6. อภิปรายผล

1. เนื้อหาและภารกิจในรายการกับการแสดงให้เห็นกระบวนการสร้างศิลปินเกาหลี

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของรายการทั้ง 3 ฤดูกาล พบว่า ภารกิจและการแข่งขันในรายการมีทั้งหมด 5 ภารกิจ คือ 1) การแสดงเพลงประจำรายการ 2) การแข่งขันแบบกลุ่ม 3) การแข่งขันตามตำแหน่ง 4) การประเมินแนวคิด และ 5) การประเมินเพลงเดบิวต์ แต่ละภารกิจแสดงให้เห็นขั้นตอนการสร้างศิลปินของประเทศเกาหลีได้ โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดกลุ่มเพื่อเปรียบเทียบภารกิจในรายการกับขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1) ขั้นตอนการออดิชั่น (Audition) เพื่อเป็นการประเมินความสามารถในครั้งแรกที่เจอหรือก่อนจะรับเข้ามาเป็นเด็กฝึกหัดในบริษัท เทียบได้กับการทดสอบระดับทักษะ

2) ขั้นตอนการฝึกทักษะการเป็นศิลปิน เมื่อได้เป็นเด็กฝึกหัดแล้วก็ต้องเข้าสู่กระบวนการฝึกตามที่บริษัทกำหนด เทียบได้กับภารกิจต่าง ๆ ได้แก่ ภารกิจเพลงประจำรายการ ภารกิจการแข่งขันแบบกลุ่ม ภารกิจการแข่งขันตามตำแหน่ง ภารกิจการประเมินแนวคิด

3) ขั้นตอนการฝึกทักษะเสริมอื่น ๆ เพื่อสร้างหรือพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเป็นศิลปินที่นอกเหนือจากการร้อง การเต้น การแร็ป เห็นได้จากกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ที่เด็กฝึกหัดได้เรียนรู้ในรายการ เช่น การฝึกจิตใจให้เข้มแข็ง การออกกำลังกายและรักษารูปร่าง เป็นต้น

4) ขั้นตอนการเตรียมพร้อมเพื่อเป็นศิลปิน เป็นการประเมินขั้นสุดท้ายเพื่อดูภาพรวมว่ามีความพร้อมที่จะเป็นศิลปินมากน้อยแค่ไหน เทียบได้กับการฝึกการประเมินเพลงเดบิวต์

ขั้นตอนการฝึกทักษะการเป็นศิลปิน รายการโปรดิจัสทั้ง 3 ฤดูกาล จะให้ผู้เข้าแข่งขันเรียนรู้และพัฒนาทั้งความสามารถการร้อง เต้น และแร็ป ค้นหาความสามารถที่โดดเด่นของตัวเองฝึกการทำงานเป็นกลุ่มและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น รวมถึงเรียนรู้การแสดงให้เข้ากับภาพลักษณ์หรือเพลงแนวต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนมีความสามารถไปในทิศทางเดียวกัน

ขั้นตอนการฝึกทักษะเสริมอื่น ๆ รายการโปรดิจัสทั้ง 3 ฤดูกาล จะให้ผู้เข้าแข่งขันเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ นอกเหนือจากการร้อง เต้น และแร็ป ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเป็นศิลปินและสามารถสร้างความน่าสนใจให้กับตัวเองมากขึ้น เช่น การพูด การรักษารูปร่าง การแต่งหน้า เป็นต้น

ขั้นตอนการเตรียมพร้อมเพื่อเป็นศิลปิน เนื่องจากรายการโปรดิจัสทั้ง 3 ฤดูกาล มีเป้าหมายเพื่อสร้างกลุ่มศิลปินจึงต้องมีการประเมินขั้นตอนสุดท้ายเพื่อดูภาพรวมความสามารถ และภาพลักษณ์ของสมาชิกทุกคนก่อนสร้างเป็นวงให้มีคุณภาพและตรงตามมาตรฐานเดียวกัน

นอกจากนั้นผู้เข้าแข่งขันรายการโปรดิจัสทั้ง 3 ฤดูกาลส่วนใหญ่จะมีค่ายเพลงที่ตัวเองสังกัดอยู่แล้วก่อนที่จะมาแข่งในรายการ

2. เนื้อหาและภารกิจในรายการกับแนวคิดการเล่าเรื่อง

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการทั้ง 3 ฤดูกาล พบว่า การเล่าเรื่องผ่านภารกิจต่าง ๆ ในรายการมีองค์ประกอบต่าง ๆ เป็นไปตามแนวคิดการเล่าเรื่องตามที่กล่าวไว้ในงานวิจัยของ สุภาวรรณ วรรณนะศุภกุล (2550) คือ มีการลำดับเรื่องราวให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร ปมปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ และบทสรุปตั้งแต่ต้นจนจบ มีขั้นตอนการเริ่มเรื่องที่อธิบายที่มาที่ไปของรายการ แนะนำภารกิจและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดตั้งแต่ผู้เข้าแข่งขันไปจนถึงผู้ฝึกสอน และเปิดประเด็นโดยพูดถึงภารกิจต่าง ๆ ให้ผู้ชมรอติดตาม ต่อมาแสดงให้เห็นขั้นตอนการพัฒนาเหตุการณ์ผ่านภารกิจต่าง ๆ ที่เริ่มแสดงให้เห็นปัญหาและการพบกับสถานการณ์ต่าง ๆ ของผู้เข้าแข่งขัน ระหว่างที่แต่ละภารกิจดำเนินไปก็แสดงให้เห็นขั้นตอนภาวะวิกฤตที่แสดงถึงปัญหาหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าแข่งขันด้วยกัน ซึ่งเมื่อเกิดภาวะวิกฤตขึ้นแล้วในแต่ละภารกิจจะต้องมีการแก้ปัญหาเพื่อให้สถานการณ์ดีขึ้นจึงนำไปสู่ขั้นตอนภาวะคลี่คลายที่ปัญหาต่าง ๆ จะได้รับการแก้ไขให้ผ่านไปด้วยดี จนมาถึงขั้นตอนการยุติเรื่องราวที่เป็นการสิ้นสุดเรื่องราวของแต่ละภารกิจและเป็นจุดจบของรายการในตอนสุดท้าย โดยการเล่าเรื่องในแต่ละภารกิจจะนำเสนอให้เห็นภาพเด็กฝึกหัดที่ละกลุ่มสลับกันไปซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีสมาชิกหนึ่งคนที่ถูกกำหนดให้เป็นตัวละครหลักในช่วงนั้น เรื่องราวจะเป็นการนำเสนอประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวละครหลักในตอนนั้น ๆ โดยมีสมาชิกคนอื่นในทีมหรือบุคคลอื่นเป็นตัวละครประกอบของเรื่องราว ลำดับการนำเสนอเรื่องราวในทุก ๆ ตอนจะเลือกนำเสนอสิ่งที่น่าสนใจน้อยที่สุดก่อน ส่วนสิ่งที่น่าสนใจมากที่สุดเก็บไว้ให้น่าสนใจทีหลัง เช่น ในแต่ละภารกิจทีมที่ได้ออกมาจากก่อนมักจะเป็นทีมที่สมาชิกได้รับความนิยมน้อยกว่า ในขณะที่ทีมที่สมาชิกมีความน่าสนใจและมีคนรอติดตามเยอะจะเป็นทีมที่ได้ออกมาจากทีหลัง เหตุผลที่การจัดลำดับเป็นแบบนี้ก็เพื่อดึงความสนใจให้ผู้ชมรอดูรายการไปเรื่อย ๆ จนจบ นอกจากนี้ยังมีส่วนที่ไม่สอดคล้องหรือไม่เป็นไปตามแนวคิดการเล่าเรื่องตัว คือ มีเนื้อหาส่วนที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับโครงเรื่องหรือภารกิจหลักในรายการ แต่มีไว้เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจหรือปรับอารมณ์ของผู้ชมให้ผ่อนคลายจากเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโครงเรื่องหลัก ได้แก่ กิจกรรมพิเศษ และเบื้องหลังต่าง ๆ

3. เนื้อหาและภารกิจในรายการกับการสะท้อนวัฒนธรรมของคนเกาหลี

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการทั้ง 3 ฤดูกาล พบว่า สิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการทำภารกิจต่าง ๆ ในรายการได้แสดงให้เห็นถึงลักษณะของคนเกาหลีในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากเอกสารของมหาวิทยาลัยรามคำแหง, ศูนย์เกาหลีศึกษา (ม.ป.ป.) งานวิจัยของจินตนา พุทธเมตตะ (2548) ดังนี้ 1) ท่าเต้นของศิลปินเกาหลีในการแสดงภารกิจต่าง ๆ มีความสวยงาม พร้อมเพรียง เป็นระเบียบ สะท้อนให้เห็นความมีวินัยในการฝึกซ้อมและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง การขยันไม่ย่อท้อที่ไม่ว่าจะเจออุปสรรคแค่ไหนก็ยังตั้งใจซ้อมเพื่อทำการแสดงอย่างเต็มที่ ความทุ่มเทกับงานเห็นได้จากตอนฝึกซ้อมที่เด็กฝึกหัดแต่ละคนซ้อมหนักจนแทบไม่ได้พักผ่อนหรือบางคนป่วยระหว่างซ้อม 2) การมีขั้นตอนในการฝึกศิลปินอย่างเป็นระบบ สะท้อนให้เห็นความมุ่งมั่นในการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างถ่องแท้เห็นได้จากการที่จะสร้างศิลปินขึ้นมาสักวงหนึ่งต้องมีความละเอียดในทุกขั้นตอนตั้งแต่การคัดเลือกตลอดจนฝึกฝนคนที่จะมาเป็นศิลปิน การให้ความสำคัญกับลำดับอาวุโสเวลาพูดคุยหรือเรียนกับครูฝึกจะใช้ภาษาระดับสุภาพและทำความเคารพทุกครั้ง 3) ช่วงการฝึกซ้อมภารกิจหรือเบื้องหลัง สะท้อนให้เห็นความมีน้ำใจ การช่วยเหลือกันระหว่างเด็กฝึกหัด 4) ช่วงการแสดงภารกิจต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นความรักในบริษัท ทุกคนที่เข้าร่วมรายการถือเป็นตัวแทนและหน้าตาของบริษัทดังนั้นไม่ว่าจะทำอะไรก็ต้องทำให้ดี 5) การประกาศผลผู้ชนะที่ได้รับเลือกเป็นศิลปิน สะท้อนให้เห็นความขานินยอมเห็นได้จากวงในแต่ละฤดูกาลมีจำนวนคนต่างชาติน้อยมากเมื่อเทียบกับคนเกาหลี

4. อารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นของผู้ชมรายการกับทฤษฎีรสนิยมและภาวะ

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการทั้ง 3 ฤดูกาล พบว่า มีรสนิยมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรายการทั้งหมด 8 รสนิยม ซึ่งเป็นรสนิยมและภาวะที่ตรงตามทฤษฎีรสนิยมและภาวะที่อ้างอิงจาก กุสุมา รักขมณี (2549) ทั้งหมด 7 รสนิยม ได้แก่ รักหรือพึงพอใจ สนุกหรือตลกขบขัน ชื่นชมความพยายามหรือความตั้งใจ สงสารหรือเห็นใจ แผลงใจหรือประหลาดใจ หงุดหงิดหรือโกรธ และกลัวหรือตื่นเต้นตกใจ และมีรสนิยมที่พบเพิ่มขึ้นมาจากการวิเคราะห์เนื้อหาของรายการที่ไม่อยู่ในทฤษฎี คือ ความรู้สึกเครียดหรือกดดัน ซึ่งความรู้สึกเครียดและกดดันที่ผู้วิจัยค้นพบสามารถนำมาอธิบายความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับผู้ชมรายการได้โดยใช้ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม (Social Comparison theory) ของลีออน เฟสติงเกอร์ (Leon Festinger) ที่อธิบายว่ามนุษย์เรามีแรงผลักดันในการใช้ชีวิตอย่างหนึ่งซึ่งเกิดจากการที่เราประเมินความคิดเห็นและความสามารถของตนเองเปรียบเทียบกับผู้อื่นหรือมาตรฐานของสังคม ซึ่งการเปรียบเทียบทางสังคมนี้มี 2 ลักษณะ คือ 1) การเปรียบเทียบกับผู้ที่เหนือกว่า Upward Comparison และ 2) การเปรียบเทียบกับผู้ที่ด้อยกว่า Downward Comparison ซึ่งในที่นี้จะนำมาใช้อธิบายดังต่อไปนี้ เมื่อผู้ชมดูรายการแล้วเกิดความรู้สึกอยากเปรียบเทียบความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อเด็กฝึกหัดคนหนึ่งเทียบกับความคิดเห็นของผู้ชมคนอื่น ตัวอย่างเช่น ฤดูกาลที่ 2 ในการประกาศผลเพื่อคัดออกครั้งที่ 3 ในตอนที่กำลังจะประกาศคนสุดท้ายที่จะได้ลำดับที่ 20 และเป็นผู้ที่ผ่านเข้ารอบสุดท้าย ซึ่งความไม่มั่นใจในการเปรียบเทียบนี้เองที่ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเครียดและกดดัน เนื่องจากไม่สามารถแน่ใจได้ว่าคนที่ตัวเองเชียร์นั้นอยู่เหนือกว่าและจะได้เป็นผู้ถูกเลือกหรือไม่ ผู้ชมกำลังใช้วิธีเปรียบเทียบความคิดเห็นของตนเองกับความคิดเห็นของผู้ชมคนอื่นซึ่งเป็นเหมือนมาตรฐานอยู่ ดังนั้นในทุก ๆ ครั้งที่มีการประกาศผลหรือตอนซ้อมที่ต้องเปรียบเทียบคนที่ตัวเองเชียร์กับผู้แข่งขันคนอื่นอีกเมื่อไรก็จะเกิดความรู้สึกนี้ขึ้นมา

รสนิยมต่าง ๆ ที่พบในรายการโปรดิวซ์ทั้ง 3 ฤดูกาลนี้เป็นรสนิยมที่สามารถพบได้ในรายการเรียลลิตีค้นหาศิลปินแบบทั่วไปได้เช่นกัน แต่ส่วนใหญ่การตัดสินในรายการจะมีคณะกรรมการของแต่ละค่ายเพลงเป็นผู้ตัดสินผลการแข่งขันในรอบต่าง ๆ โดยที่ผู้ชมอาจมีส่วนร่วมตัดสินใจบ้างเล็กน้อย แตกต่างจากรายการโปรดิวซ์ที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ซึ่งเป็นรายการเรียลลิตีค้นหาศิลปินแบบใหม่ที่นำเด็กฝึกหัดจากต่างค่ายเพลงมาแข่งขันในรายการโดยมีกติกาและระบุจำนวนผู้เข้าแข่งขันในแต่ละรอบและจำนวนผู้ที่จะถูกคัดเลือกในรอบสุดท้ายไว้อย่างชัดเจน การตัดสินในรายการมีผู้ชมเป็นผู้ตัดสินผลการแข่งขันในรอบต่าง ๆ ทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าตัวเองมีส่วนร่วมในคัดเลือกและการพัฒนาความสามารถของเด็กฝึกหัดแต่ละคนมากกว่า โดยมีจุดประสงค์ของรายการเพื่อให้ได้ศิลปินที่ตรงตามความต้องการของผู้ชมในฐานะผู้บริโภคมากที่สุด

5. คุณลักษณะศิลปินเกาหลีกับการสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของคนเกาหลี

จากการวิเคราะห์คุณลักษณะของศิลปินเกาหลี พบว่า มีคุณลักษณะของศิลปินบางข้อที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของคนเกาหลี ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากเอกสารของศูนย์เกาหลีศึกษา (ม.ป.ป.) และข้อมูลจากงานวิจัยของจินตนา พุทธเมตะ (2548) ได้แก่ 1) ความมีวินัยในตนเอง 2) ความขยันไม่ย่อท้อต่องานหนัก 3) ความลุ่มลึกในการบริหารจัดการและความเป็นนักการศึกษาอย่างถ่องแท้ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พบในผู้ชนะที่ได้รับคัดเลือกเป็นศิลปินของทั้ง 3 ฤดูกาล ทั้ง 3 ข้อต่อไปนี้ คือ 1) มีความมุ่งมั่นและแรงจูงใจที่จะเรียนรู้และพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ 2) มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากหรือการทำงานหนัก และ 3) มีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบ

7. ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาของรายการดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการสร้างรายการเรียลลิตีค้นหาศิลปินในประเทศไทย
2. ศิลปินหรือทีมพัฒนาความสามารถของศิลปินไทยสามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของศิลปินเกาหลีมาศึกษา เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพของศิลปินไทยเพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างชื่อเสียงและขยายฐานแฟนคลับไปในวงกว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กุสุมา รักขมณี. (2549). *การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต*. ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คมสัน รัตนะสิมากุล. (2555). *หลักการเขียนบทวิทยุกระจายเสียงและบทวิทยุโทรทัศน์*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา พุทธเมตะ. (2548). *คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเกาหลี*. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม.
- บัญชา ธนบุญสมบัติ. (2559). 10 แง่มุมน่าทึ่งว่าด้วย “คลื่นวัฒนธรรมเกาหลี”. *วารสารเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีวัสดุ*, 82(3), 14-21.
- ปจรรย์ จิงประเสริฐกุล. (2558). *รู้ไว้ก่อนใช้ชีวิตที่เกาหลี*. พิมพ์ดีการพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ศูนย์เกาหลีศึกษา (ม.ป.ป., 18 สิงหาคม). *บทความที่ 9 คนเกาหลี*. <http://www3.ru.ac.th/korea/article1/article10.pdf>
- รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม. (2547). *เสกฝัน บันเทิง : บทภาพยนตร์*. บริษัทบ้านฟ้า.
- สมสุข หินวิมาน, ศิริมิตร ประพันธ์ธุรกิจ, ภัทธีรา สารากรบริษัท, อารดา ครุจิต, กรรณิกา รุ่งเจริญพงษ์ และ กุลนารี เสือโรจน์. (2557). *ความรู้เบื้องต้นทางวิทยุและโทรทัศน์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภาวรรณ วรรณะศุภกุล. (2550). *คุณลักษณะของละครเอเชียยอดนิยม ศึกษากรณีละครญี่ปุ่นได้หัวและเกาหลีในโทรทัศน์ไทย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Festinger, L. (2021,18 สิงหาคม). *Social comparison theory*. http://www.bahaistudies.net/asma/selective_exposure-wiki.pdf#page=18
- Hong E. (2560). *The Birth of Korean Cool กำเนิดกระแสเกาหลี* (วิลาส วคินสังวร). เอิร์นเนส พับลิชชิง.
- Reder.red. (2564, 4 สิงหาคม). *The Comparison Effect... เปรียบเทียบมากไปก็จิตใจว้าวุ่น*. <https://reder.red/the-comparison-effect-22-07-2020/>